

Janine Antoni, «Saddle», 2000

Παναγιώτης Σωτήρης

“Το κυνικό μέρισμα απαντιέται με το ξαναβρεί η κοινωνία την αυτοπεποίθηση και τη συλλογικότητά της, την εμπιστοσύνη της ότι μπορεί και να συγκρουστεί και να νικήσει”

Η ολοκλήρωση της συμφωνίας με την Τρόικα έχει οδηγήσει σε έναν παροξυσμό αναπαραγωγής της ίδιας αφήγησης περί της σταθεροποίησης και της επερχόμενης ανάπτυξης, που προσπαθεί να συγκαλύψει το ίδιο το πραγματικό πρόσωπο των νέων μέτρων που περιλαμβάνει η συμφωνία. Η ανακοινωμένη κατάργηση του οικογενειακού επιδόματος και των παροχών τοκετού του ΟΑΕΔ, η προοπτική μείωσης του επιδόματος ανεργίας, που ούτως ή άλλως είναι εξευτελιστικά χαμηλό και δεν αφορά πλέον την πλειοψηφία των ανέργων, η σχεδιαζόμενη νέα μείωση των συντάξεων, εφόσον η μείωση εισφορών επιταχύνει την κατάρρευση του ασφαλιστικού συστήματος, η απελευθέρωση των απολύσεων, η επιστροφή στον εργασιακό μεσαίωνα ως προς τα συνδικαλιστικά δικαιώματα, οι νέοι γύροι απολύσεων στο δημόσιο τομέα, η απελευθέρωση της ιδιωτικής δράσης, η κατάργηση του... φρέσκου γάλακτος, όλα αυτά σηματοδοτούν στην πραγματικότητα ένα νέο μνημόνιο.

Ισχύει, όμως, και ο οικονομικός απολογισμός πίσω από αυτή την αφήγηση; Η άποψη της κυβέρνησης είναι ότι κάποια στιγμή η ύφεση θα υποχωρήσει γιατί θα φτάσουμε σε έναν πυρήνα οικονομικών δραστηριοτήτων που δεν θα μπορεί να απομειωθεί άλλο και επομένως κάθε επιπλέον παρέμβαση ή επένδυση αναγκαστικά θα οδηγεί σε ανάκαμψη. Μόνο που αυτό κάθε άλλο παρά δεδομένο είναι. Καταρχάς τα ίδια τα μέτρα λιτότητας, οι νέες περικοπές δαπανών του δημοσίου, οι απολύσεις και η αύξηση της ανεργίας αντικειμενικά συντηρούν τη δυναμική ύφεσης. Έπειτα, δεν είναι καθόλου δεδομένο το διεθνές περιβάλλον: ο διαφαινόμενος περιορισμός των αμερικανικών ενέσεων ρευστότητας ενδέχεται να περιορίσει τους ρυθμούς ανάπτυξης παγκόσμια ή ακόμη και να ενεργοποιήσει υφεσιακές

τάσεις που θα κάνουν ακόμη πιο δύσκολο το διεθνές περιβάλλον για την ελληνική οικονομία. Όμως, πέρα των άμεσων δυναμικών, δεν είναι καθόλου δεδομένο ότι η μακροχρόνια επιβολή συνθήκης απαξίωσης παραγωγικών δυνατοτήτων θα πυροδοτήσει «ανάκαμψη», δεδομένου και του εμπεδωμένου κυνισμού των εργοδοτικών πρακτικών στην Ελλάδα.

Γι' αυτό και καθόλου σίγουρη δεν θα πρέπει να θεωρούμε την επιστροφή σύντομα την ανάπτυξη. Success story ούτε ήρθε, ούτε και πρόκειται να έρθει. Θα συνεχίσουν, όμως, πολλά μικρά success stories, επιχειρηματιών που θα απολαμβάνουν εξευτελιστικές συνθήκες εργασίας και αμοιβής, τραπεζιτών που θα ελέγχουν τράπεζες κατά βάση με δημόσιο χρήμα, επενδυτών που θα αγοράσουν μπιρ παρά φιλέτα δημόσιων εκτάσεων αλλά και περιουσιών, την ίδια ώρα που η κοινωνία θα βυθίζεται στην κατάθλιψη και τον εξατομικευμένο επιβιωτισμό.

Ίσως μάλιστα το τελευταίο να είναι και ο πραγματικός πολιτικός υπολογισμός. Η επίμονη και συστηματική αποκαρδίωση μιας κοινωνία, η εμπέδωση μιας συνθήκης μειωμένων προσδοκιών, η αποδιάρθρωση συλλογικών αναγνωρίσεων και απαιτήσεων, είναι η σημαντικότερη επένδυση των κυρίαρχων δυνάμεων. Ο στόχος είναι μια κοινωνία που θα θεωρεί διέξοδο τα mini jobs και τα voucher, που θα μπορεί να δεχτεί κάθε εξευτελισμό αρκεί να μπορεί να επιβιώσει, που θα είναι έτοιμη, όντως, να μετατραπεί σε μια μεγάλη «Ειδική Οικονομική Ζώνη». Αλλά και που θα διοχετεύει την οργή της είτε στον φασιστικό κανιβαλισμό, ή – ιδίως τώρα που ο νεοναζισμός αποδείχτηκε κάπως πολιτικά ασύμφορος – στον μεταμοντέρνο τηλεφιλελευθερισμό του «Ποταμιού».

Αυτό είναι το πραγματικό κυνικό μέρισμα της περιόδου. Είναι μια αργή και επίμονη βιοπολιτική του φόβου, της ανασφάλειας, της επιβίωσης, της εξατομίκευσης. Πάνω σε αυτό θα επιδιωχθεί να ανασυγκροτηθεί το πολιτικό σύστημα. Με τον ίδιο τρόπο που ο δωσιλογισμός ανασυγκροτήθηκε σε μετεμφυλιακό κράτος, πάνω στην ταπείνωση των λαϊκών στρωμάτων και την αγιοποίηση του «εργολάβου».

Το κυνικό μέρισμα δεν απαντιέται με την απλή κατάδειξη ότι υπάρχει εφικτή κυβερνητική αλλαγή σε άλλη κατεύθυνση. Όχι γιατί δεν υπάρχει ανάγκη πολιτικής ανατροπής, αλλά γιατί η βιοπολιτική του κυνισμού δεν απαντιέται απλώς με την ύπαρξη, συμμετρικά, μιας εναλλακτικής κυβερνητικής πρότασης. Απαντιέται με το να σταματήσει ο φαύλος κύκλος της αποκαρδίωσης, της εξατομίκευσης, του επιβιωτισμού, με το ξαναβρεί η κοινωνία την αυτοπεποίθηση και τη συλλογικότητά της, την εμπιστοσύνη της ότι μπορεί και να συγκρουστεί και να νικήσει. Αλλά αυτό σημαίνει παρέμβαση και σκέψη πολύ πέρα από την απλή αναζήτηση «φρέσκων και άφθαρτων» προσώπων.

ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

unfollow.com.gr